Redactiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.

Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg: în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care di

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulu Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 44. Brașovŭ, Vinerĭ, 26 Februarie (10 Martie) 1893.

Brașovŭ, 25 Februarie v.

Astădĭ voimŭ a ne ocupa de mișcarea inaugurată prin meetingulŭ românŭ ținutŭ Vinerea trecută în Sibiiu în contra programului bisericescŭ-politicŭ alŭ stăpânirei ungurescĭ.

Nu putemŭ decâtŭ sĕ ne bucurămŭ de orĭ ce mișcare în sînulŭ poporului nostru, care tinde a manifesta într'unŭ chipŭ séu altulŭ nemulțămirea lui cu starea lucrurilorŭ. Totdéuna amŭ fostŭ pentru astfelŭ de manifestărĭ, ba le-amŭ pretinsŭ chiar ca neapĕratŭ de lipsă spre a susține cu mai multŭ efectŭ luptele nóstre pentru libertate și egala îndreptățire și spre a da astfelŭ totŭ mai vĕdite semne de viéță și de putere națională, ca sĕ fiă avertisațĭ numĕroșii noștri dușmanĭ, că au de a face c'unŭ elementŭ trainicŭ și vênjosŭ, ér lumea cea mare, unde avemŭ și mulțĭ amicĭ, sĕ se convingă, că și poporulŭ românŭ este unŭ factorŭ în acestŭ statŭ.

Totdéuna însĕ amŭ stăruitŭ și amŭ pretinsŭ, ca aceste manifestărĭ naționale ale nóstre sĕ nu fiă isolate, și sĕ fiă conduse de-o ideă, de unŭ principiu, sĕ li-se dea o directivă clară și de sine stătătóre pe temeiulŭ programului luptelorŭ nóstre naționale.

In sensulŭ acesta amŭ stăruitŭ la 1883, când cu meetingurile nóstre în contra proiectelorŭ de lege asupritóre școlare și mai târdiu la 1891 când cu meetingurile de protestare în contra Kișdedovurilorŭ.

Mișcarea de protestare în contra programului bisericescŭ politicŭ alŭ guvernului, înaugurată înainte cu câteva dile de adunarea din Sibiiu se deosebesce de cele anteriόre amintite prin aceea, că ea pórtă în prima liniă unŭ caracterŭ bisericescŭ, mai departe se deosebesce în directiva, ce vedemŭ că vorŭ unii a i-o da.

Prin modulŭ, cum s'a pusŭ la cale „adunarea publică" din Sibiiu și mai alesŭ cum a fostŭ și este interpretatŭ scopulŭ ei și alŭ mișcării în genere de către confrații noștri din Sibiiu, ea nu apare atâtŭ ca o mișcare de sine stătătóre națională-bisericéscă, câtŭ mai multŭ ca o acțiune menită a sprigini curentulŭ ostilŭ planurilorŭ de reformă bisericéscă politică ale guvernului actualŭ ungurescŭ.

La prima ochire deosebirea acésta nu pare a fi esențială, căcĭ este unŭ postulatŭ alŭ prudenții politice de a te alia cu contrarii contrarului tĕu spre a-lŭ combate astfelŭ cu atâtŭ mai mare efectŭ. Esaminândŭ însĕ lucrulŭ mai de aprópe, dămŭ în casulŭ de fată de o deosebire esențială. Și aicĭ întră în valórea sa deplină sentința; *Qui bene distinguit bene docet!*

Mai întâiu de tóte nu putemŭ sĕ trecemŭ cu vederea faptulŭ, că mișcarea catolicilorŭ din Ungaria, — abstragêndŭ dela partea ei ostilă fată cu guvernulŭ ungurescŭ, care are unŭ caracterŭ trecĕtorŭ până ce se vorŭ răfuì într'unŭ feliu — conține unŭ periculŭ iminentŭ pentru tótă alcătuirea și esistența chiar a bisericelorŭ nóstre românescĭ. Vomŭ aminti aicĭ numai uneltirile nesfêrșite în contra bisericei nóstre naționale unite, pe carĭ le-amŭ descrisŭ și le-amŭ ilustratŭ de atâtea orĭ.

Mai departe nu putemŭ trece cu vederea, că curentulŭ clerical-aristocratŭ, ce se manifestă adĭ în lupta cu guvernulŭ maghiarŭ și cu aliații sĕi semiticĭ, este unŭ curentŭ eminamente reacționarŭ și décă nouĕ Românilorŭ trebue sĕ ne convină lupta episcopilorŭ și a magnaților catolicĭ ungurĭ, care are de scopŭ zădărnicirea planurilorŭ guvernului de a întroduce căsĕtoria și matriculele civile, atâtŭ de amenințătóre și pentru bisericele nóstre române, și de a'lŭ rĕsturna, de altă parte nu putemŭ și nu vomŭ puté adera nicĭodată la tendințele lorŭ îndreptate în genere în contra liberalismului și nu numai în contra falsului liberalismŭ ungurescŭ.

Vrêndŭ sĕ scăpămŭ de unŭ rĕu, sĕ ne ferimŭ sĕ nu cădemŭ în alte curse totŭ așa de periculóse — étă în puține cuvinte tactica ce ni-o impune în momentele de fată rațiunea politică.

In sensulŭ acestei tactice trebue sĕ dămŭ și directiva mișcărei nóstre de protestare în cestiunea reformelorŭ bisericescĭ - politice. Acésta este convingerea nóstră tare, întemeiată pe principiulŭ luptelorŭ nóstre naționale bisericescĭ din trecutŭ și pe esigențele unei politice bine chibzuite românescĭ.

De aceea mărturisimŭ, ne-a surprinsŭ fórte neplăcutŭ vĕdendŭ, că confrații noștri dela „Tribuna" din Sibiiu, esplică scopulŭ mișcării înaugurate acolo într'unŭ chipŭ, care prejudecă principiilorŭ de sine stătătóre, de carĭ s'a condusŭ întotdéuna partida nóstră națională, prejudecă și programului nostru naționalŭ.

„Tribuna" presentă adecă mișcarea de protestare din cestiune ca o manifestare de alianță a Românilorŭ cu partida antisemită germană din Austria, cu Slovacii etc. în contra elementului evreescŭ predomnitorŭ în acestŭ statŭ; apoi vorbindŭ de „acțiunea comună" dintre „aliațĭ" susține, că ea „trebue sĕ aibă neapĕratŭ și unŭ caracterŭ antisemitŭ" și în fine dice: „partidulŭ naționalŭ românŭ, ca înfrățire de ómenĭ muncitorĭ și legațĭ prin iubirea de neamŭ, e eminamente antisemitŭ și nu póte sĕ fiă nimicŭ mai firescŭ, decâtŭ întêlnirea lui cu partidulŭ germanŭ (antisemitŭ) din Austria" etc.

Amŭ citatŭ aicĭ destulŭ spre a da ocasiune cetitorului nepreocupatŭ de a se convinge, că aicĭ cestiunea a fostŭ pusă pe unŭ tĕrêmŭ greșitŭ, necorĕspundĕtorŭ spiritului adevĕratŭ alŭ programului nostru și alŭ luptelorŭ nóstre naționale. A ne pune noi în cestiunea cea mare a esistenții și independenții nóstre naționale-bisericescĭ pe basa cea strîmtă a partidelorŭ antisemite germane, ar însemna a rĕsturna principiulŭ fundamentalŭ de perfectă egalitate între popórele și confesiunile acestorŭ țĕrĭ, ce l'amŭ profesatŭ în tóte programele nóstre.

Acésta a simțit'o și a accentuat'o încâtva și președintele meetingului din Sibiiu și póte că în urma acésta a fostŭ lăsatŭ afară în resoluțiunea votată de adunare punctulŭ privitorŭ la recepțiunea religiunei mosaice.

E învederatŭ, că pe temeiulŭ drepturilorŭ cetățĕnescĭ și politice, ce li-s'au acordatŭ, Evreii suntŭ îndreptățițĭ a pretinde, ca sĕ fiă recunoscută și scutită prin lege și religiunea mosaică.

Recepțiunea în sensulŭ ca sĕ i se dea religiunei mosaice scutŭ din partea statului ca și celorlalte confesiunĭ, o primescŭ și Episcopii catolicĭ, după cum declară în momorandele lorŭ, numai de-o reciprocitate între confesiunea creștină și evreéscă, adecă ca sĕ pótă trece și creștinii la legea mosaică, nu vorŭ sĕ scie.

Cestiunea principiară a recepțiunei legale se isbesce aicĭ cu cestiunea dogmatică și adunările nóstre nu potŭ fi chiămate a se ocupa cu dogmele, dér nicĭ nu potŭ sĕ se declare în principiu contra recepțiunei, când odată di-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Briganții din Sonnino.

Nuvelă de Otto Rŏse.

(7) (Urmare.)

Abia făcŭ câțĭ-va pașĭ, când audi vocĭ omenescĭ și italienésca stricată a tatălui ei. Acesta din urmă rostea vorbe vehemente, și când Lidia ocoli stânca, vĕdŭ cum unulŭ dintre cei doi mișei de mai înainte 'i smuci pistolulŭ, care de sigurŭ nu produse impresiunea așteptată.

Celălaltŭ Italianŭ se apropiă de ea. „Signora", dise elŭ cu politeță, „orĭ câtŭ 'mĭ pare de rĕu molestarea, trebue sĕ te rogŭ, de a ne urma fără amânare".

Lidia scóse unŭ țipetŭ de spaimă; dér înaintea adevĕratului periculŭ dispărù orĭ ce frică. Ea se reculese repede. In gândulŭ ei 'șĭ zugrăvise adese-orĭ o asemenea scenă. Hotărîrea ei era neclintită și ea rĕspunse: „Signore! e cu neputință, ca d-ta sĕ târăscĭ o fată și unŭ bĕtrânŭ slabŭ, singurulŭ meu scutŭ. Ia totŭ, ce avemu, dér lasă-ne sĕ mergemŭ".

„Nu așa domnișóră", rĕspunse Italianulŭ cu galanteriă. „Nu punga, ci persóna D-tale voimŭ a ne-o asigura."

O nouă spaimă o cuprinse pe fată. „Ia totŭ, dér lăsă-ne liberĭ!" strigă ea cu peptulŭ apĕsatŭ. „Ițĭ dau cuvêntulŭ meu, că vomŭ tăcé".

Italianulŭ zîmbì. „Nu ne cunoscĭ și d-lŭ acela n'a voitŭ sĕ ne înțelégă: ia'tă dovada, că aparținemŭ poliției regescĭ."

Lidia privì bănuitóre hârtia plină de grăsime, ce i-o arătă. „Ei se dau de gendarmĭ", dise ea nemțesce către tatălŭ ei.

Acesta tremura de iritare. „Nebuniă", esclamà elŭ și apoi ridicândŭ pumnulŭ strênsŭ asupra Italienilorŭ le strigà: „*Ladri! Ladri! siete Ladri!*" (Tâlharĭ, tâlharĭ, sunteți tâlharĭ!)

„*Olà eh!*" rĕsunà acum vocea de stentorŭ a celui mai bĕtrânŭ dintre cei doi ómenĭ, care și ațintì arma asupra lui Cesar, căcĭ acesta deșteptându se, presimțise o nenorocire și tocmai era sĕ o ia la sănătósa dimpreună cu bagagiulŭ călĕtorilorŭ. „*Ferma!* (Stai) *ferma, ferma!*" împușcătura rĕsună. Cesar se împedeca și cădù. Pe când Lidia tresări de spaimă, Italianulŭ începù sĕ rîdă și alergà după mânătorulŭ de asinĭ, care cădêndŭ de frică la pămêntŭ, se ridicà sănĕtosŭ.

„He amice, noi avemŭ lipsă de serviciile tale. Incarcă măgarii și ajută domnișórei sĕ se urce în șea."

Aicĭ nu mai ajuta nicĭ unŭ protestŭ, nicĭ o împotrivire; animalele fură înșeuate și plecară spre munte cu toții. Blândŭ ca unŭ mielŭ pășea acum Cesar între călăreții nemțĭ. Ambii Italienĭ 'i urmau, fără sĕ-i scape din ochĭ.

Drumulŭ ducea peste prețipișurĭ și stâncĭ sdrobite, între carĭ cresceau maslinii cu trunchiulŭ lorŭ strâmbŭ. Séra sosi.

Umbre violete se întindeau peste valea de lângă Amaseno; culmile colinelorŭ, încoronate de orășelele Piperno, Maeza, Roccagorga și Roccasecca luceau în amurgulŭ roșieticŭ și numai vîrfurile îndepărtate și pline de zăpadă ale Munțilorŭ lapinicĭ, predominate de piramida colțurósă a muntelui Cacume, străluceau încă în complecta lumină a sórelui. Josŭ în adêncime, unde Amaseno spumega prin strâmtóre, se vedea turnulŭ mănăstirei din Fossanuova ridicându-se dintre verdéță negriciósă. Incetișorŭ resunau purtate de vêntŭ, armoniile rugăciunei Avei Maria prin văgăunĭ.

Cu sosirea nopții se mărì îngrijirea prisonierilorŭ. Din ce în ce mai sĕlbatice deveneau văgăunile, din ce în ce mai fantasticŭ, se înălțau vîrfurile colțuróse ale stâncilorŭ. Unde mergeau?

Lidia nu mai îndrăsnea sĕ întrebe pe bărbații, carĭ învĕlițĭ în mantalele lorŭ, îi urmau în tăcere și cu atențiune. Țipetulŭ unei pasĕrĭ de nópte deasupra capului ei o spăriă și făcea ca pustietatea sĕ pară și mai pustiă. Posomorîțĭ ca și drumulŭ nocturnŭ, era cursulŭ ideilorŭ prisonierilorŭ.

In fine apărură fâșii de lumină pe culmile munților. Luna rĕsărea și trimetea o lumină slabă și pe drumulŭ din vale. Acum cotì convoiulŭ după o stâncă și o privelişte minunată li-se desfășură

cemŭ că stămŭ cu toţii pe basa programului naţionalŭ, care pretinde egala îndreptărire a naţiunilorŭ şi confesiunilorŭ.

Totŭ aşa au înţelesŭ lucrulŭ şi Slovacii, tovarăşii noştri în lupta contra asuprirei naţionale, căcĭ în adunările lorŭ, câte le-au ţinutŭ, n'au atinsŭ acestŭ punctŭ alŭ recepţiunei de locŭ, ci s'au mărginitŭ la combaterea căsĕtoriei civile şi a matriculelorŭ civile din punctŭ de vedere alŭ intereselorŭ lorŭ de viéţă bisericescĭ-naţionale.

Dér Slovacii au făcutŭ mai multŭ. Ei au legatŭ de cestiunea matriculelorŭ şi a căsĕtoriei civile şi cestiunea naţională, au formulatŭ în resoluţiunile lorŭ plângerile lorŭ faţă cu întregŭ sistemulŭ asupritorŭ şi au datŭ astfelŭ acţiunei lorŭ unŭ caracterŭ naţionalŭ.

Noi Românii n'avemŭ nicĭ o causă de a merge pe alte cărărĭ şi de a face solidaritate cu nisce partide străine carĭ profeséză principii şi urmărescŭ scopurĭ diferite de acele, ce le profeséză şi urmăresce partida nóstră naţională.

CRONICA POLITICA

— 25 Februarie.

In 7 Martie n. s'a ţinutŭ o conferenţă de notabilĭ catolicĭ în palatulŭ contelui Nicolau Mauriciu E s z t e r h á z y, ca sĕ stabiléscă **atitudinea catolicilorŭ faţă de politica bisericéscă** a guvernului, dér mai alesŭ sĕ fixeze timpulŭ, când vorŭ începe lupta contra guvernului. De faţă au fostŭ episcopii *Schlauch* şi *Dessewffy*, conţii *Zichy* Nandor, *Szapary* Géza, *Zichy* Aladar, Stefanŭ *Szapary*, *Pallavicini*, Ladislau *Szapáry*, ér la $4^1/_2$ a sositŭ şi primatele *Vaszary*. După salutărĭ împrumutate, Eszterházy a deschisŭ conferenţa, marcândŭ pe scurtŭ scopulŭ ei, adecă discutarea agendelorŭ, ce trebue sĕ le ia membrii casei magnaţilorŭ în afacerea cestiunilorŭ bisericescĭ. Primatele V a s z a r y şi-a esprimatŭ bucuria, că are pe partea sa pe membrii catolicĭ din casa de susŭ şi că póte discuta cu ei asupra mijlócelorŭ de apĕrare a intereselorŭ bisericei catolice. Rugă apoi pe cei presenţĭ sĕ facă propagandă câtŭ se póte mai mare pentru ideile catolice. Contele Z i c h y, luândŭ cuvêntulŭ, a propusŭ *începerea unei marĭ şi deschise acţiunĭ* cu ocasia desbaterei budgetului în camera magnaţilorŭ. In sensulŭ acesta a vorbitŭ apoi şi Eszterhazy. Conferenţa n'a luatŭ însĕ hotărîrĭ în meritŭ. Totŭ resultatulŭ ei a fostŭ, ca la viitórea mare conferenţă, sĕ se decidă, *când sĕ se încépă lupta* şi în ce chipŭ s'o organiseze?

*

„Fremdenblatt" relevéză apreciările „Monitorului rusescŭ" asupra modificaţiunilorŭ proiectate în Constituţiunea bulgară. Fóia vienesă dice, că la începutŭ celelalte puterĭ străine aveau aceleaşĭ îngrijirĭ, ce abia acum şi le esprimă „Monitorulŭ". Desvoltarea ulterióră a cestiunii a probatŭ însĕ, că imensa majoritate a poporului bulgarŭ pare favorabilă modificaţiunilorŭ constituţionale propuse; soluţiunea pare posibilă fără ca mersulŭ regulatŭ şi pacificŭ alŭ afacerilorŭ bulgare sĕ fiă împedecatŭ. In totŭ casulŭ nimenĭ n'are nicĭ dreptulŭ, ni ĭ intenţiunea de a interveni într'o cestiune curatŭ interióră a Bulgariei, ceea ce „Monitorulŭ" însuşĭ recunósce, proclamândŭ în modŭ sincerŭ principiulŭ de neintervenţiune. Naţiunea bulgară este animată de sentimente monarchice. Voindŭ sĕ fondeze o dinastiă, ea dă o nouă probă de caracterulŭ sĕu conservatorŭ şi de dorinţa de ordine de care ea nu va puté decâtŭ sĕ profite. Celelalte diare consideră, că apreciările „Monitorului" nu suntŭ de natură a turbura desvoltarea pacifică a Bulgariei şi a Europei.

*

Camera francesă a adoptatŭ cu 266 voturĭ contra 222 proiectulŭ de lege **asupra pressei**, prin care se înfrêneză escitarea la furtŭ, la jafŭ şi la omorŭ, cu unŭ amendamentŭ, care schimbă textulŭ senatului relativŭ la închisórea preventivă. — Acestŭ amendamentŭ a fostŭ adoptatŭ cu 265 voturĭ contra 245, cu tótă opunerea d-lui Bourgeois. La discuţia proiectului, relativŭ la insultele contra representanţilorŭ suveranilorŭ străinĭ, d-lŭ Develle a disŭ, că respingerea proiectului i ar îngreuna sarcina. Toţĭ ambasadorii trebue sĕ găséscă în Francia cea mai largă şi curtenitóre ospitalitate şi o protecţiune contra defaimării şi injuriei (aplause vii). — Representanţii străinĭ nu potŭ sĕ fiă asimilaţĭ cu nisce simpli particularĭ séu cu funcţionarii; ei suntŭ nisce óspeţĭ. Incetinéla justiţiei póte face pe representanţĭ sĕ se retragă. Proiectulŭ nu va mări responsabilitatea guvernului, care a fostŭ totdéuna silitŭ sĕ urmărescă astfelŭ de insulte. D-lŭ Ribot a disŭ, că întregulŭ guvernŭ se asociază la cuvintele d-lui Develle. Acela care insultă unŭ ambasadorŭ străinŭ, nu trebue sĕ fiă tradusŭ înaintea juriului. Se va puté discuta cu simpatiă séu cu desgustŭ conduita guvernelorŭ străine, dér nu va trebui sĕ se insulte persónele. Aceste moravurĭ au fostŭ create de cât-va timpŭ în pressa francesă, de către nisce persóne, carĭ nu suntŭ totdéuna Francesĭ. Nu trebue a sĕ lăsa ca representanţii străinĭ sĕ fiă espuşĭ insultelorŭ (aplause). D-nii Millerand, Millevoye şi Pelletan au combătutŭ proiectulŭ. D-lŭ Ribot a pusŭ cestiunea de încredere, Camera a decisŭ cu 257 voturĭ contra 188, sĕ trécă la discuţiunea pe articole; în urmă a adoptatŭ proiectulŭ.

Vorbirea ministrului Csaky.

Amŭ amintitŭ ierĭ, că în şedinţa dela 7 Martie n. s'a începutŭ desbaterea asupra bugetului ministeriului de culte şi instrucţiune publică. Primulŭ vorbitorŭ a fostŭ **Ságh** Gyula, care s'a ocupatŭ pe largŭ cu mişcările pornite în afacerea politicei bisericescĭ a guvernului. Elŭ nu vede nicĭ o stabilitate în politica bisericéscă atâtŭ a guvernului trecutŭ, câtŭ şi a celui actualŭ. Tótă agitaţia a pricinuit'o ordinaţiunea din Februarie, ér nu legea din 1868. Vorbindŭ despre proiectele noului guvernŭ, dise, că *recepţiunea Evreilorŭ*, după părerea sa, se opune absolutŭ libertăţii religionare. Despre căsĕtoria civilă dise, că nu nu este pretensiune a liberalismului şi ea nu se póte introduce, decâtŭ turburându-se pacea şi liniştea în ţéră. Urgitéză realisarea *autonomiei catolice*, fiindcă fără de acésta politică liberală nu se póte face. Nu primesce bugetulŭ.

Luă apoi cuvêntulŭ

Ministrulŭ Csaky: Dela începutŭ am fostŭ de părerea, că discusiunea asupra politicei bisericescĭ nu se póte ocoli, fiindcă nu se póte ocoli aceea cu ce e plinŭ aerulŭ, ce umblă din gură în gură, cu ce se ocupă foile dilnicŭ. Respectândŭ însĕ dorinţa de-a nu continua pré multŭ desbaterea budgetului de culte prin agitarea cestiunilorŭ politice-bisericescĭ, eu nicĭ n'aşĭ fi vorbitŭ despre acestea, de cumva nu aşĭ fi fostŭ provocatŭ de d-nii deputaţĭ Horanszky şi Sagh. Daţi mĭ déră voiă, sĕ lămurescŭ situaţiunea. Acésta o ţinŭ de ceva fórte necesarŭ, urgentŭ chiar, pentru ca sĕ se vadă în ce chipŭ s'a formatŭ actuala situaţiă a politicei bisericescĭ şi cum a ajunsŭ acolo, unde se află adĭ.

O convingere vechiă şi fórte înrĕdăcinată a mea este, că voimŭ sĕ rĕmânemŭ credincioşĭ spiritului legilorŭ din 1848. Décă cele dise în respectivele legĭ vremŭ sĕ le şi esecutămŭ, atuncĭ în acéstă ţéră, unde se află una lângă alta confesiunĭ atâtŭ de diferite, nu vomŭ puté sĕ garantămŭ egala îndreptăţire confesională, decâtŭ aşa, că ceea ce se ţine de indigenţele şi problemele statului, sĕ rĕmână în îngrijirea statului, ér cu privire la celelalte *sĕ li-se dea confesiunilorŭ libertate câtŭ mai mare.* Acestei concepţiunĭ, acestei părerĭ, acestei convingerĭ i-am datŭ eu espresiune deja în 1884, când s'a desbătutŭ în camera magnaţilorŭ proiectulŭ de lege referitorŭ la căsĕtoria între creştinĭ şi Evrei...

Fără îndoială, că punctulŭ de mânecare alŭ situaţiunei de faţă este aşa numita ordinaţiune din afacerea botezurilorŭ, esmise de mine la 1890. Asta a dis'o ierĭ d-lŭ Horanszky, astădĭ Ságh, şi totŭ acésta se amintesce dilnicŭ. Dér de ce sĕ fiă acéstă ordinaţiune punctulŭ de mânecare al situaţiunei? Pentru-că, se pretinde, că ordinaţiunea acésta stă în contradicere cu principiile de credinţă catolice, ér în urma acésta, nu s'a pututŭ esecuta din partea preoţimei bisericei catolice, fiindcă în principii de credinţă n'are locŭ transacţiunea şi din acestŭ conflictŭ, care se pretinde, că s'a născutŭ între preoţĭ, ar fi urmatŭ totŭ necazulŭ.

Eu adeseorĭ am amintitŭ, că atuncĭ când am datŭ numita ordinaţiune, am lucratŭ cu deplină bună credinţă, dér totodată şi în deplină consciinţă, că prin esmiterea ordinaţiunei nu vatĕmŭ nicĭ unŭ felŭ de principiu de credinţă. Dér fiindcă aserţiunea mea este încă şi adĭ trasă la îndoială, în cele din urmă suntŭ silitŭ, sĕ arătŭ onoratei camere dovedile carĭ îmĭ stau lŭ disposiţiă şi carĭ, gândescŭ, vorŭ justifica pe deplinŭ aserţiunea mea.

Este lucru sciutŭ, că primele casurĭ de plângere în causa botezurilorŭ mestecate s'au ivitŭ la 1874 şi dela 1875 până la 1890 orĭ şi decâte orĭ s'au resolvatŭ astfelŭ de plângerĭ prin ministrulŭ de resortŭ, resolvarea a fostŭ totdéuna aceeaşĭ şi a constatŭ în aceea, că competenta autoritate bisericéscă a fostŭ provocată sĕ îndrumereze pe preotulŭ botezătorŭ, ca matricula acelui botezŭ s'o trimită în timpŭ de optŭ dile preotului respectivŭ alŭ celeilalte confesiunĭ.

Este adevĕratŭ, că la o parte remarcabilă a astorfelŭ de casurĭ, n'a sositŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ. Dér fiind-că partea acusatóre nu şĭ-a mai reînoitŭ acusa, se putea presupune, că respectivele autorităţĭ bisericescĭ au făcutŭ destulŭ disposiţiunei. Din norocire însĕ au sositŭ şi astfelŭ de rĕspunsurĭ, carĭ vorbiau despre esecutarea ordinaţiunei ministeriale „Verba volant, scripta manent", şi din aceste rĕspunsurĭ am norocire sĕ arătŭ câteva onoratei camere (Ministrulŭ arată mai multe rĕspunsurĭ de felulŭ acesta)...

N'a fostŭ aşa-déră motivată presupunerea, că mişcarea, ce s'a ivitŭ în urma ordinaţiunei în afacerea botezurilorŭ, nu este de natură seriósă, nicĭ n'are o basă seriósă? Şi póte, sĕ pretinde, orĭ închipui, ca ministrulŭ sĕ fiă mai înţeleptŭ, mai prevĕdĕtorŭ, mai circumspectŭ în afacerĭ de credinţă, decâtŭ Metropoliţii, episcopii şi chiar decâtŭ clerulŭ subalternŭ?

Şi cu tóte acestea, agitaţia n'a încetatŭ, s'a arătatŭ órecare nelinişte, ba icĭ colo s'a făcutŭ amintire chiar şi de conflictŭ de consciinţă, dicŭ, cu tóte acestea mişcarea n'a încetatŭ, ér guvernulŭ din parte-i s'a hotărîtŭ, ca sĕ aducă unŭ proiectŭ de lege, care, pe deoparte sĕ garanteze esecutarea legei, ér de altă parte sĕ respecteze aceste conflicte de consciinţă şi temerile religionare, carĭ s'au ivitŭ.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 25 Februarie.

Adunare slovacă oprită. Din *Bazin* li-se telegrafiază foilorŭ din Budapesta, că autorităţile unguresci au opritŭ ţinerea adunărei alegĕtorilorŭ slovacĭ fixată pe diua de 7 Martie, pe motivŭ, că adunarea ar fi avutŭ sĕ se ocupe şi de *cestiunea naţionalităţilorŭ.* Conducĕtorii slovacĭ au depeşatŭ numai decâtŭ ministrului de interne, *Hieronymi.* cerêndŭ satisfacţiă. — Minunatŭ se ilustréză liberalismulŭ unguresŭ.

—x—

Studenţii universitarĭ din Bucurescĭ au primitŭ dela d-lŭ James Reynolds, preşedintele congresului universităţilorŭ studenţescĭ din Chicago, o învitaţiune ca sĕ trimită unŭ delegatŭ spre a lua parte la acestŭ congresŭ, care se va ţiné la Chicago pe la finele lui Iulie st. n.

—x—

Pojonulŭ oraşŭ unguresŭ? Consiliulŭ municipalŭ din Pojonŭ a respinsŭ cu 70 contra 60 voturĭ propunerea, de

---

înaintea ochilorŭ: între păreţii valei se ridica unŭ munte în forma unei uriaşe căpăţinĭ de zaharŭ, în vêrfulŭ şi cóstele căruia se aflau case îndesuite una lângă alta, ca nisce cuiburĭ de pasĕre. Piatra muntelui strălucea ca argintulŭ la lumina lunei. Intréga privelişte ai fi putut'o lua ca pe unŭ jocŭ fantasticŭ alŭ naturei, décă icĭ şi colo vre-o lumină scânteiătóre n'ar fi datŭ dovadă despre vieţĭ omenescĭ între zidirile acele neregulate.

Dela pólele muntelui ducea în susŭ o potecă în formă şerpentină. Deasupra trecură noii sosiţĭ prin o pórtă ruinată provĕdută cu găurĭ pentru împuşcatŭ. Strada era întunecósă şi atâtŭ de îngustă, încâtŭ abia puteau trece doi ómenĭ alăturea. Fiă-care dintre bărbaţĭ luă unŭ asinŭ de căpĕstru şi-lŭ trăgea peste pavagiulŭ rĕu şi prin diferite tunele. In tăcerea mormêntală a locului se audia numai tropotulu copitelorŭ asinilorŭ şi înjurăturile conducĕtorilorŭ, carĭ înşişĭ cu greu puteau străbate prin labirintŭ. In fine se opriră înaintea unei case, care părea totŭ atâtŭ de négră şi suspectă ca şi celelalte. După o batere repeţită apărù unŭ bărbatŭ învĕlitŭ cu unŭ straiu de lână; la lumina licăritóre a unei lămpĭ zări Lidia o faţă marţială, fruntea legată cu cârpe, şi unŭ şiroiu de sânge, care se întidea cam dela têmple şi până în barba sa întunecósă.

„Aicĭ aducemŭ o părechiă din aceia", fŭ declaraţiunea laconică a conducĕtorului.

In curêndŭ prisonierii fură aduşĭ într'unŭ spaţiu afumatŭ, in unghiulŭ căruia pe o pétră lată ardea unŭ trunchiu de copacŭ. Pe păreţĭ atêrnau arme şi uniforme. Condamnatulŭ poruncì sĕ se aducă scaune şi-i învită cu politeţă sĕ şédă.

„Spuneţi-vĕ încă-odată numele" dise elŭ aruncândŭ o privire aspră asupra prisonierilorŭ.

Lidia rĕspunse în loculŭ tatălui ei: „D-vóstrĕ aveţĭ paşapórtele nóstre; înainte de tóte dorimŭ a afla causa arestărei nóstre."

„N'am sĕ declarŭ nimicŭ, decâtŭ ce am spusŭ domnului: Sunteţĭ bănuiţĭ, că aţĭ face parte din „internaţionala."

„Internaţionala?"

„Da, şi décă nu mĕ înşelŭ, d-şóră, d-ta eştĭ o nihilistă rusă, alŭ cărei signalementŭ îlŭ am."

Buzele Lidiei se contractară cu dispreţŭ. „Trebue sĕ fi vĕdutŭ din paşapórtele nóstre, că suntemŭ Germanĭ!"

„O, paşapórtele nu suntŭ totŭdéuna adevĕrate. Pentru falsificarea lorŭ se află fabricĭ, pe carĭ le cunóscemŭ fórte bine şi d-ta d-şóră, póte mai bine ca noi."

Lidia nu vĕdù în cuvintele aceste decâtŭ maliţia. Fără a rĕspunde la acéstă însinuare, întrebă: „Şi unde ne aflămŭ?"

„In Sonnino."

„In Sonnino, în faimosulŭ cuibŭ de tâlharĭ? Şi îndrăsniţĭ încă a vĕ da de gendarmĭ?" esclamă Lidia sărindŭ în susŭ iritată. Profesorulŭ, care înţelesese fórte puţinŭ din conversaţiune, la audulŭ cuvêntului Sonnino, începù sĕ le strige tâlharilorŭ că suntŭ: *ladri*, *briganti*, *birbanti* şi *furbi*.

(Va urma.)

a se delătura teatrulŭ germanŭ din Pojonŭ şi de a se stabili, în loculŭ lui, unŭ teatru maghiarŭ. — Ce ruşine pentru Kulturegylet!

—x—

Unŭ nou volumŭ de nuvele. In cursulŭ lunei Martie va apărè unŭ volumŭ de fantasii şi nuvele datoritŭ penei talentatului publicistŭ d-lŭ *De la Vrancea*. Volumulŭ va fi tipăritŭ câtŭ se póte de luxuosŭ şi va fi de vr'o 320 pagine.

—x—

Guvernulŭ Statelorŭ-Unite a invitatŭ pe tóte Statele Europei, ca sĕ ia parte la revista navală, care se va face cu ocasiunea esposiţiunei dela Chicago. Austria, Serbia, Bulgaria şi Turcia au declinatŭ onórea acestei invitaţiunĭ, de óreoe n'au vase disponibile. Francia şi Anglia vorŭ fi representate prin câte o escadră.

—x—

Impĕratulŭ Germaniei la Papa. O telegramă din Roma aduce scirea, că împĕratulŭ Germaniei a avisatŭ pe Papa, că dimpreună cu împĕrătésa îi vorŭ face o visită la două séu treĭ ḑile după sosirea lorŭ în Roma, unde vorŭ merge ca sĕ ia parte la nunta de argintŭ a părechii regale italiane.

—x—

Asentarea în Braşovŭ s'a întâmplatŭ sĕptĕmâna trecută. Din Braşovŭ au fostŭ chiămaţĭ 439. Dintre aceştia nu s'au presentatŭ 138. S'au înfăţişatŭ 291. Dintre aceştia au fostŭ înrolaţĭ 88 la armata activă, 17 la reserva de completare. Respinşĭ au fostŭ 122, neapţĭ absolutŭ de arme 55.

—x—

Pentru „Crucea Roşiă" română. Corpulŭ oficerilorŭ din garnisóna Iaşĭ va da unŭ balŭ în folosulŭ Societăţii „Crucea Roşie", în salónele comandamentului, în séra de 27 Februarie c. sub patronagiulŭ dómnelorŭ: Colonelŭ *Sevastia Pascu*; Colonelŭ *Alexandrina Macarovicĭ*; Colonelŭ *Helena Groza*; Intendantŭ *Lucretza Rentz*; Med. şefŭ *Maria Corvinŭ*. Preţulŭ intrărei 5 francĭ de persónă.

—x—

Camera comercială şi industrială din Braşovŭ rógă pe aceia, carĭ au primitŭ liste de subscriere pentru monumentulŭ lui Baros, a-le înapoia dimpreună cu sumele incasate, deórece în curêndŭ se va încheia colecta.

—x—

† H. A. Taine. O depeşă vestesce încetarea din viéţă a celebrului criticŭ şi filosofŭ *Hippolyte Adolphe Taine*, întâmplată Sâmbătă la Parisŭ. Taine, alŭ cărui nume în timpulŭ din urmă a ajunsŭ atâtŭ de popularŭ printre ómenii cu carte, se născuse la 21 Aprile 1828 la Vouziers în Ardennes. A făcutŭ studii strălucite liceale şi pe urmă normaliene. In anulŭ 1854, la vêrsta de 26 de anĭ, dobêndi deja unŭ premiu academicŭ cu unŭ studiu asupra lui *Tit Liviu*. După publicarea mai multorŭ opere importante, cele mai multe sub inspiraţia doctrinelorŭ fataliste şi într'unŭ spiritŭ de opunere pe faţă spiritualismului, a dobênditŭ în anulŭ 1864 o catedră de istoria artei şi de estetică la şcóla de bele-arte din Parisŭ. In acelaşĭ anŭ şi-a publicatŭ importanta scriere *Istoria literatureĭ engleze*, pentru care autorulŭ s'a vĕḑutŭ incurcatŭ în acusările de ateismŭ îndreptate de episcopulŭ de Orléans împotriva lui Littrè şi a lui Renan, şi care, presentată la concursulŭ Academiei francese, a fostŭ respinsă din causa doctrinelorŭ. Opere totŭ atâtŭ de cunoscute ale lui Taine mai suntŭ: „Filosofia artei" (1865), „Filosofia artei în Italia" (1866), Idealulŭ în artă" (1867), „Filosofia artei în ţĕrile de josŭ" (1868). „Despre inteligenţă" (1870), etc. etc. Opera capitală a lui Taine, în cei din urmă anĭ ai vieţei sale, a fostŭ marele studiu istoricŭ şi politicŭ, care pórtă titlulŭ generalŭ „*Originea Franciei contimporane*", operă atâtŭ de admirată şi de discutată pe care autorulŭ o lăsă neocompletă.

—x—

Mórtea Sultanului din Zanzibarŭ. Din Zanzibarŭ se vestesce mórtea Sultanului provenită din intoxicare; 250 ómenĭ din infanteria de marină englesă au debarcatŭ imediatŭ şi au fostŭ postaţĭ înaintea palatului. Fiiulŭ Sultanului, încercândŭ sĕ între în palatŭ, a fostŭ condusŭ sub escortă la casa lui. Atitudinea energică a Englesilorŭ a produsŭ o profundă impresiune asupra populaţiunei.

—x—

Musica orăşenéscă va da unŭ concertŭ Dumineca în 12 Martie în sala hotelului „Europa." Inceputulŭ la $^1/_2$8 óre. Intrarea 30 cr.

Lăţirea limbei maghiare.

In secţia II a Academiei maghiare noulŭ membru Iuliu *Vargha* — a cetitŭ o disertaţiă de recepţiune, despre *lăţirea limbei maghiare în cei ḑece anĭ din urmă*. Estragemŭ din acéstă disertaţiă părţile mai principale, carĭ arată cu date şi cifre — naturalŭ, că esagerate si false uneorĭ — câtŭ tĕrêmŭ a cuceritŭ limba maghiară în ultimulŭ deceniu.

Primele date sigure despre numĕrulŭ Maghiarilorŭ — ḑice d-lŭ Vargha — le avemŭ numai dela 1840. După unŭ raportŭ alŭ lui Fényes Elek, atuncĭ erau în Ungaria întrégă cam 4,912,000 Maghiarĭ; în 1869, după Keleti, erau 6,160,000; după recensĕmêntulŭ din 1880 6,445,487, ér după ultimulŭ recensĕmêntŭ *7,426,730*. In decursŭ de-o jumĕtate de vécŭ aşadĕrĕ Maghiarii s'au înmulţitŭ cu *2,614,000* suflete. (Care omŭ cu mintea sănĕtósă póte sĕ crédă acésta? — Red.), adecă s'au sporitŭ cu 54·31%, pe când celelalte *naţionalităţĭ* la olaltă s'au sporitŭ *numai* cu *1,855,000* suflete, séu cu 22·92%. (*Numai*, fiindcă naţionalităţile n'au furatŭ suflete streine şi mai alesŭ jidovescĭ, cum facŭ Maghiarii. — Red.) Cu 50 anĭ înainte de acésta numĕrulŭ Maghiarilorŭ facea 37% din întréga proporţiune, astăḑĭ însĕ face 43%.

Cunoscinţa limbii maghiare însĕ progreséză mai încetŭ (Cum se póte? Décă Maghiarii s'au „sporitŭ" aşa de grozavŭ, de ce sĕ nu se lăţéscă şi limba lorŭ? — Red.) decâtŭ alte limbi, aşa, că în 1890 au fostŭ mai mulţĭ cu 441,000 locuitorĭ în ţéră, carĭ nu vorbescŭ limba ungurésca, ca cu 10 anĭ înainte.

Limba maghiară stă mai rĕu în comitatulŭ Arva, unde locuitorii cu limba maternă maghiară şi cei ce sciu unguresce, abia facŭ la olaltă 4·57% din întréga poporaţiune. Mai puţinŭ de 10% carĭ sciu unguresce se află în Lipto, Trencinŭ, Turoc, Saroşŭ, Bistriţa-Năsĕudŭ, Făgăraşŭ, Sibiiu şi Caraşŭ-Severinŭ. In privinţa cunoscinţeĭ limbei maghiare comitatele aceste stau chiar şi îndĕrĕtulŭ mai multorŭ comitate din Croaţia şi Slavonia.

Putere de maghiarisare mai mare au oraşele. 68% din poporaţiunea oraşelorŭ este maghiară, pe când din provincia numai 45%. Maghiarii au datŭ în dĕrĕtŭ în oraşele Aiudŭ, Şimleulŭ Silvaniei şi *Zĕlau*; în locurile aceste decĭ, causa maghiarismului, ḑice d-lŭ Vargha, este a se urmări cu îndoită băgare de sémă, ca nu cumva oceanulŭ strĕinŭ sĕ-lŭ spele de totŭ.

Femeile se alipescŭ de naţionalitatea lorŭ cu multŭ mai tare, decâtŭ bărbaţii. După datele ultimului recensĕmêntŭ vorbiau unguresce 638,000 dintre locuitorii nemaghiarĭ de sexulŭ bărbătescŭ, pe când din sexulŭ femeescŭ numai 439,000. Asta dovedesce, că poporaţia nemaghiară de sexulŭ femeninŭ e strĕină faţă cu limba maghiară. De altmintrelea o piedecă a lăţirei limbei maghiare este şi aceea, că Maghiarulŭ e fórte acolimatisabilŭ şi învéţă uşorŭ limbă strĕină, cu multŭ mai uşorŭ, decâtŭ orĭ care altă naţionalitate din Ungaria (???)

Dintre tóte naţionalităţile „*Valahulŭ*" este acela, care mai cu greu este aplecatŭ a ne învĕţa limba. Dintre Românii din comitatulŭ Caraşŭ-Severinŭ *nicĭ măcarŭ 1%* nu vorbescŭ limba maghiară. Este de însemnatŭ a se sci însĕ, că în ce proporţiă învéţă unguresce Valahii, carĭ trăescŭ împreună cu puţinii Maghiarĭ din acelŭ şirŭ de comune, ce légă pe Maghiarii dela Tisza cu cei din Săcuime (?) Dintre „Valahii" din Sătmarŭ 18·01%, din Bihor 13·60%, din Sĕlagiu 11·37%, din Cojocna 8·57%, din Turda-Arieşŭ 6·56%, din Murĕşŭ-Turda şi Săcuime 34·25% vorbescŭ limba maghiară. Unŭ însemnatŭ interesŭ naţionalŭ pretinde, ca Maghiarimea din aceste părţĭ sĕ fiă câtŭ de bine fortificată şi dela Sĕlagiu peste Tăşnadŭ, Şimleulŭ-Silvaniei şi cerculŭ Crasnei, dela Huedinŭ pană la Clujiu, de-aicĭ în josŭ pe valea Arieşului, apoi pe Valea Murĕşului terenulŭ sĕ fiă legatŭ prin comune maghiare cu săcuimea şi ţinutulŭ Tisei, ca astfelŭ formându-se unŭ cercŭ maghiarŭ, acesta sĕ fiă o piedecă neinvingibilă între Valahii din nordŭ (greco catolicĭ) şi cei de sudŭ (greco-orientalĭ).

Impărţiţĭ după confesiunĭ, reformaţii şi unitarii suntŭ curaţĭ Maghiarĭ. Dintre credincioşii bisericei rom. cat. cei ce se mărturisescŭ de Maghiarĭ au crescutŭ în deceniulŭ din urmă dela 55·28% la 57·53% dintre greco catolicĭ dela 9·35% la 10·83%, dintre aug. ev. dela 33·48% la 26·24%, dintre mosaicĭ dela 58·44% la 63·78%; din potrivă dintre greco-orientalĭ *au scăḑută* dela 0·95% la 0·92% Aşadĕră Maghiarii s'au sporitŭ mai tare la confesiunile rom. cat. şi mosaică, er *la greco catolicĭ aprópe totŭ alŭ 10 leu se mărturisesce a fi Maghiarŭ, pe când la greco-orientalĭ nicĭ măcară 1% n'a câştigatŭ maghiarismulŭ.*

Disertantele s'a esprimatŭ în terminĭ fórte îmbucurătorĭ despre maghiarisarea Evreimei. Evreimea, ḑise elŭ, în comitatele maghiare, se póte ḑice, că s'a contopitŭ absolutŭ în naţiunea maghiară, ba chiar şi acolo, unde Maghiarimea e slabă în numĕrŭ, ea representă dintre Evreime unŭ contingentŭ considerabilŭ, precum în Bacĭos, Bihorŭ, Sĕlagiu şi Alba inferióră. Evreii, ḑise d-lŭ Vargha, prin puterea lorŭ materială şi intelectuală nu suntŭ numai unŭ *stîlpŭ puternicŭ alŭ Maghiarilorŭ şi a ideii de statŭ maghiarŭ*, ci adeseorĭ suntŭ şi *pionirii limbeĭ maghiare* în ţinuturile locuite de naţionalităţĭ.

N'avemŭ nimicŭ de observatŭ la acésta, decâtŭ că aḑĭ mâne se va ivi unŭ academicianŭ ungurŭ, care va susţiné, că în Ungaria elementulŭ alcătuitorŭ de statŭ este Evreimea. Se va realisa celŭ puţinŭ mai curêndŭ prorocia cu împărăţia lui Israilŭ....

CONVOCARE. Subscrişii în numele comitetului cercurilorŭ electorale Abrudŭ, Roşia şi Ighiu dincóci de Délulŭ-mare alŭ partidului naţionalŭ română, prin acésta îşĭ ia voiă a convoca pe toţĭ alegĕtorii români din aceste cercurĭ electorale la o **adunare publică**, ce se va ţiné Lunĭ, în 20 Martie n. c. (8 Martie st. v.) la 2 óre d. a. la Abrudŭ, în sala ospĕtăriei „la Româncuţa".

Ordinea de ḑi:

1) Deschiderea şi constituirea adunării;
2) Discuţiune asupra proiectelorŭ de legĭ bisericescĭ; recepţiunea religiunei mosaice, introducerea matriculelorŭ de statŭ şi a căsĕtoriei civile;
3) Luarea resoluţiunilorŭ;
4) Inchiderea adunării.

Abrudŭ, 7 Martie n. 1893.

A. Filipŭ, preşedinte. *Dr. Vasilie Fodorŭ*, secretarŭ.

Raportŭ

asupra stărei sanitare şi a mişcărei poporaţiunei pe teritoriulŭ Braşovŭ în a. 1892.

Inceputulŭ şi sfîrşitulŭ anului s'au aflatŭ sub semne nefavorabile şi ameninţătóre. Tifusulŭ îşĭ ajunsese în cele două lunĭ din urmă ale anului trecutŭ o întindere neliniştitóre, ér la finea anului 1891 îşĭ ajunsese punctulŭ de culminaţiune şi cu începutulŭ anului 1892 se ivi o hotărîtă decrescere a bólei, aşa încâtŭ în cursulŭ anului se iviră numai casurĭ sporadice.

In pătrarulŭ din urmă alŭ anului colera asiatică umplă lumea de spaimă, după ce acéstă óspe neplăcutŭ se încuibase în Budapesta.

Disposiţiunile hotărîte ale guvernului şi ale autorităţilorŭ, precum şi activitatea organelorŭ competente au avutŭ resultatulŭ îmbucurătorŭ, că acéstă epidemiă înfricoşată a fostŭ ţinută departe de teritoriulŭ nostru.

Timpulŭ între aceste două perióde din punctŭ de vedere sanitarŭ este favorabilŭ, căcĭ bóle contagióse a obvenitŭ în mĕsură mică.

Cifra de mortalitate este favorabilă, numĕrulŭ totalŭ este 772 (411 bărbaţĭ, 361 femei). Intre cei rĕposaţĭ s'au aflatŭ 56 strĕinĭ. Décă mortalitatea se va lua inclusivŭ cu strĕinii, atuncĭ cifra de mortalitate la 1000 locuitorĭ anualŭ se calculéză la: 23×6, cu escluderea strĕinilorŭ, 22 (numĕrulŭ locuitorilorŭ 32,705.)

Născuţĭ vii au fostŭ 882 (406 bărb. 476 fem.) născuţĭ morţĭ 45. Prin urmare resultă unŭ prisosŭ de nascere de 110.

Mişcarea poporaţiunei, după confesiunĭ, este următórea:

I. Romano-catolicĭ:
Morţĭ 176 (90 b. 86 f.)
Născuţĭ 216 (84 b. 132 f.)
II. Evang.-luteranĭ:
Morţĭ 224 (109 b. 115 f.)
Născuţĭ 243 (112 b. 131 f.)
III. Helveticĭ şi unitarĭ:
Morţĭ 61 (36 b. 25 f.)
Născuţĭ 80 (48 b. 32 f.)
IV. Greco-orientalĭ:
Morţĭ 244 (131 b. 113 f.)
Născuţĭ 313 (147 b. 166 f.)
V. Israeliţĭ:
Morţĭ 11 (4 b. 7 f.)
Născuţĭ 30 (15 b. 15 f.)

Décă se va lua în vedere formele bólei cu consideraţiune la mortalitate, atuncĭ resultă, că de aprindere de plămânĭ au muritŭ 31, de tuberculosă 79, de catarŭ de intestine 100, de tifus 25, de vĕrsatŭ 1, de scarlatină 0, de pojarŭ 4, de difterită 26, de tuse grea 24, de frigurĭ de chendeliă 7.

Comparândŭ limitele vieţii, etatea primă copilăréscă şi bĕtrâneţele adêncĭ, atuncĭ resultă, că în primii anĭ ai etăţii au muritŭ 208 (110 b. 98 f.) până la etatea de cincĭ anĭ 123 (72 b. 51 f.); în vêrstă înaintată, peste 80 de anĭ 44 (13 b. 21 f.)

Sinuciderĭ s'au întâmplatŭ 8, între carĭ unulŭ strĕinŭ. F.

Literatură.

A apărutŭ:

Epistola către Diognet, traducere de *I. V. Paşcanŭ*, catechetŭ la şcóla de copile şi de băeţĭ din Cernăuţĭ (strada Transilvaniei), Nr. 1 din biblioteca societăţii culturale „Lumina". Editura societăţii. Form. 8° de 19 pag. Preţulŭ 25 cr.

Scirĭ telegrafice.

Parisŭ, 8 Martie. Procesulŭ de coruptiune în afacerea Panama s'a începutŭ astăḑĭ. Primulŭ acusatŭ Lesseps declară, că a statŭ sub presiunea lui Herz.

Londra, 8 Martie. Lord Salisbury declară într'o adunare a conservativilorŭ, că va face obstrucţiune în contra bilului home-rule.

DIVERSE.

Grevele în Francia. Oficiulŭ muncii din Francia a publicatŭ o statistică interesantă asupra grevelorŭ din 1892. Din acéstă statistică, făcută cu multă claritate şi metodă, resultă, că în cursulŭ anului 1892 au fostŭ în Francia 267 de greve la carĭ au luatŭ parte 108,944 de lucrătorĭ. Durata acestorŭ greve e fórte variabilă: 159 n'au ţinutŭ decâtŭ o sĕptĕmână, 50 au ţinutŭ 15 ḑile, 19 au trecutŭ peste 1 lună, 30 au ţinutŭ dela 31—100 de ḑile şi în sfĕrşitŭ 5 au ţinutŭ peste 100 de ḑile. In 91 de casurĭ, lucrătorii au învinsŭ şi au câştigatŭ ceea ce cereau. In 106 casurĭ, lucrătorii n'au obţinutŭ nimicŭ şi au reînceputŭ lucrulŭ în aceleaşĭ condiţiunĭ, ca şi mai înainte. In 67 de casurĭ a intervenitŭ arbitragii. In sfĕrşitŭ lucrătorii, carĭ au reuşitŭ sĕ facă, ca sĕ triumfe cererile lorŭ, suntŭ în numĕrŭ de 22,449; transacţiunile au favorisatŭ pe 54,237 de grevişti, ér 32,109 de greviştĭ n'au ajunsŭ la nicĭ unŭ resultatŭ.

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

„Furnica“

cassă de economii societate pe acţiunĭ în Făgăraşŭ.

CONVOCARE.

Domnii acţionarĭ ai „Cassei de economii „Furnica“, societate pe acţiunĭ“, sĕ învită prin acésta în virtutea §. 16 alŭ statutelorŭ societăţii la

a IX-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné la Făgăraşŭ **în 12 Aprilie 1893 st. n. înainte de amédi la 11 óre** în localulŭ societăţii.

OBIECTELE:

1. Raportulŭ anualŭ alŭ direcţiunii, bilanţulŭ anului 1892 şi raportulŭ comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisatŭ conformŭ bilanţului.
3. Ficsarea preţului marcelorŭ de presenţă, pentru direcţiune şi pentru comisarulŭ de ḑi.
4. Alegerea, conformŭ §§. 30 şi 56 din statute a 2 membrii în consiliulŭ direcţiunei în loculŭ celorŭ eşiţĭ.
5. Ridicarea capitalului socialŭ dela fl. 30 000 la fl. 60,000 în sensulŭ §§ 4 şi 48.

Domnii acţionarĭ, carĭ în sensulŭ §§. 17, 18 şi 19 din statutele societăţii voiescŭ a participa în persónă séu prin plenipotenţĭ, suntŭ rugaţĭ a-şĭ depune la cassa societăţii s'au la institutulŭ de creditŭ şi de economii „Albina“ în Sibiiu, acţiunile lorŭ şi eventualŭ doveḑile de plenipotenţă celŭ multŭ până în 11 Aprilie 1893 st. n.

Făgăraşŭ, în 6 Martie 1893.

Direcţiunea societăţii.

1—1.

Convocare.

Domnii acţionarĭ ai institutului de creditŭ şi economii „Silvania“, societate pe acţiunĭ se învită în virtutea §-lui 20 din statute la

a V-a Adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Şimleulŭ-Silvaniei la **28 Martie 1893 st. n. a. c. la 10 óre înainte de amédi**, în localitatea institutului.

Obiectele puse la ordinea ḑilei suntŭ:

1. Raportulŭ anualŭ alŭ direcţiunei.
2. Raportulŭ comitetului de revisiune asupra computului anualŭ alŭ bilanţului şi a propunerilorŭ pentru împărţirea profitului.
3. Stabilirea bilanţului anualŭ şi fixarea dividendelorŭ.
4. Determinarea scopului, spre care este a se întrebuinţa suma amintită în §. 99. p. f.
5. Fixarea preţului marcelorŭ de presinţă.
6. Propunerea direcţiunei relativŭ la înmulţirea capitalului socialŭ şi la modificarea §-lorŭ 6, 7, 10, 14, 17, 23, 25, 26, 30, 33, 34, 36, 38, 43, 68, 69, 88, 93, 99, 101, 102, din statute.
7. Alegerea unui membru în comitetulŭ de revisiune.
8. Intregirea consiliului de direcţiune conformŭ § lui 38 din statute.
9. Eventuale propunerĭ din partea direcţiunei.
10. Esmiterea alorŭ 3 membrii pentru verificarea procesului verbalŭ.

Se atrage atenţiunea domnilorŭ acţionarĭ la dispoşiţiunea §-lui 23 din statute în sensulŭ căruia „la adunarea generală au votŭ numai acei acţionarĭ, carĭ cu celŭ puţinŭ jumătate de anŭ mai înainte suntŭ trecuţĭ în registrulŭ acţionarilorŭ şi ca atarĭ celŭ puţinŭ cu o ḑi mai nainte de adunarea generală a depusŭ la direcţiunea institutului acţiunile sale, eventualŭ şi documentele de plenipotenţă.

Acţiunile şi eventualele documente de plenipotenţă suntŭ a se depune la direcţiunea institutului celŭ multŭ până la 27 Martie st. n. 4 óre după amédŭ.

Şimleulŭ-Silvaniei, la 14 Februarie 1893.

Direcţiunea institutului.

BILANŢIULŬ pre anulŭ 1892 alŭ institutului de creditŭ şi economii

„SILVANI'A.“

Contulŭ Bilanţului.

ACTIVE.		fl.	cr.
Cassa în numĕrariŭ		2247	75
Cambii de bancă escomptate		490220	06
Împrumuturĭ hipotecarĭ		69275	42
Împrumuturĭ pe obligaţiunĭ		27024	88
Împrumuturĭ pre amanete		612	08
Efecte		2290	87
Realităţĭ		10000	—
Cont-Courentŭ		20978	12
Bon în Giro-Conto şi la alte băncĭ		826	67
Mobiliar	1094 fl. 24 cr.		
după amortisare de 10⁰/₀	109 „ 42 „	984	82
Interese de reescomptŭ anticipate		1707	53
Diverse conturĭ debitóre		487	64
		626655	84

PASIVE.	fl.	cr.
Capitalŭ socialŭ	75000	—
Fondulŭ de reservă	12480	28
Fondulŭ de pensiune	819	81
Fondulŭ culturalŭ	190	94
Cambii de bancă reescomptate	279181	90
Depunerĭ pentru fructificare	229458	50
Interese transitóre anticipate	9254	79
Dividende neridicate	365	—
Tantieme neridicate	31	28
Contŭ-Courentŭ	2500	—
Diverse conturĭ creditóre	989	39
Profitŭ curatŭ	16383	95
	626655	84

Contulŭ profitului şi perderilorŭ.

EŞITE.		fl.	cr.
Interese:			
„ pentru depun. spre fructificare	15266 fl. 07 cr.		
„ „ fondulŭ de reservă	480 „ — „		
„ „ fondulŭ de pensiune	31 „ 52 „	15777	59
Spese:			
„ pentru salare, şi marce de presenţă	4341 „ 92 „		
„ „ competinţa de timbru şi alte spese	2632 „ 26 „	6974	18
Dare:			
„ directa	1525 „ 51 „		
„ după interese la depunerĭ	1254 „ 38 „	2779	89
Amortisare:			
din mobiliarŭ		109	42
Profitŭ curatŭ		16383	95
		42025	03

INTRATE.		fl.	cr.
Interese:			
„ dela cambii de bancă reescomptate	25829 fl. 79 cr.		
„ „ credite hipotecarie	5427 „ 99 „		
„ „ credite pe obligaţiunĭ	1905 „ 63 „		
„ „ cont-curentŭ	703 „ 52 „		
„ „ credite amanetarĭ	121 „ 96 „	34160	78
„ „ efecte	171 „ 89 „	4512	94
Provisiune			
Taxe:			
„ de transcriere	50 „ — „	1014	65
„ „ cererĭ	964 „ 65 „	125	—
Chiriă		2211	66
Diverse			
		42025	03

Şimleulŭ-Silvaniei, la 31 Decemvre 1892.

Andreiu Cosma m. p.
directorŭ esecutivŭ.

Ioanu P. Lazaru m. p.
comptabil.

Membrii direcţiunei:

George Pap m. p., preşedinte. *Artemiu Sarkadi* m. p., *Florianu Marcusiu* m. p., *Dr. Ioanu Nichita* m. p., *Ioanu Angyal* m. p., *Augustinu Marcusiu* m. p., *Danill Dellei* m. p., *Augustin Vicasiu* m. p., *Vasile Patcasiu* m. p., *Teodoru Popp* m. p.

Acestŭ bilanţŭ esaminându-se şi confruntându-se cu registrele principalĭ şi ausiliarĭ ale societăţii, séu găsitŭ în consonanţă cu acelea şi esactŭ.

Şimleulŭ-Silvaniei, la 14 Februariu 1893.

Membrii comitetului de revisiune:

Alimpiu Barboloviciu m. p. preşedinte. *Demetrie Suciu* m. p. *Dr. Casiu Maniu* m. p.

1—1.

Tipografia A. MUREŞIANU.